

Adran Gwaith
a Phensiynau

Taliad Costau Angladd ar gyfer oedolyn

Ffyrdd eraill o gyfathrebu â ni

Os oes angen braille, Iaith Arwyddion Prydain, dolen glyw, cyfieithiadau, print bras, Hawdd i'w Ddarllen, sain neu rywbeth arall arnoch, cysylltwch â ni ar **0800 731 0469**.

Os ydych yn defnyddio Relay UK, deialwch 18001 ac yna ein rhif ffôn.

Mae galwadau i rifau 0800 am ddim o ffonau symudol personol a llinellau daear.

Cynnwys

Y nodiadau hyn.....	3
A allaf gael Taliad Costau Angladd?	3
Yr help y gallech ei gael.....	5
Cynlluniau angladd rhagdaledig.....	6
Arian y gallech ei ddefnyddio ar gyfer yr angladd.....	7
Arian rydych eisoed wedi talu i'r trefnydd angladdau	7
Sut byddwn yn eich talu	7
Talu Taliad Costau Angladd yn ôl.....	8
Help a chyngor	8

Trin pobl yn deg

Rydym wedi ymrwymo i Ddeddf Cydraddoldeb 2010 ac i drin pobl yn deg. I ddarganfod mwy am y gyfraith hon, chwiliwch am 'Deddf Cydraddoldeb' ar www.gov.uk

Y nodiadau hyn

Mae'r nodiadau hyn yn ymwneud â Thaliad Costau Angladd ar gyfer oedolyn.

Mae oedolyn yn golygu rhywun 20 oed neu'n hŷn, neu rywun 16 i 19 oed nad ydynt mewn:

- addysg amser llawn
- addysg nad yw'n addysg uwch, neu
- hyfforddiant

Am bob amgylchiad arall, defnyddiwch y ffurflen Taliad Costau Angladd ar gyfer plentyn.

A allaf gael Taliad Costau Angladd?

Defnyddiwch y rhestr wirio hon cyn i chi lenwi'r ffurflen:

Os gallwch dicio 1 o'r datganiadau yn Adran 1 a'r holl ddatganiadau yn Adran 2 o'r rhestr wirio isod, efallai y byddwch yn gallu cael Taliad Costau Angladd ar gyfer oedolyn.

Adran 1

chi oedd partner y person a fu farw

Ar gyfer ddibenion gwneud cais am daliad angladd rydym yn trin rhywun fel eich partner os ydych:

- wedi byw gyda nhw ac roedden nhw'n wŷr, gwraig neu bartner sifil i chi neu wedi byw gyda nhw fel petaech yn gwpl priod
- wedi byw gyda nhw fel petaech yn gwpl priod yn syth cyn i chi neu nhw fynd i fyw mewn cartref gofal
- yn gwpl priod neu'n bartneriaid sifil ac yn byw yn yr un cartref gofal
- yn byw gyda'ch gilydd fel petaech yn gwpl priod yn yr un cartref gofal cyn i'ch partner farw.

roeddech yn berthynas agos neu'n ffrind agos i'r person a fu farw, ac mae'n rhesymol i chi dderbyn cyfrifoldeb am gostau'r angladd, oherwydd eich bod mewn cysylltiad agos rheolaidd â'r person a fu farw

Mae perthynas agos yn golygu:

- rhiant, tad-yng-nghyfraith, mam-yng-nghyfraith neu lysriant
- mab, mab-yng-nghyfraith, llysfab neu llysfab-yng-nghyfraith
- merch, merch-yng-nghyfraith, llysfarch neu llysfarch-yng-nghyfraith
- brawd neu frawd-yng-nghyfraith
- chwaer neu chwaer-yng-nghyfraith

Os oes perthynas agos arall i'r person sydd wedi marw nad yw'n cael budd-dal cymwys, efallai y bydd angen i ni ystyried eu sefyllfa.

Ni allwch gael taliad fel perthynas agos neu ffrind agos i'r person sydd wedi marw os:

- roedd gan y person sydd wedi marw bartner pan fu farw
- mae rhiant, mab neu ferch i'r person sydd wedi marw nad yw'n cael budd-dal cymwys ac nad yw ei berthynas â'r person sydd wedi marw wedi chwalu. Oni bai bod y person hwnnw, ar ddyddiad y farwolaeth:
  - o dan 18
  - yn berson ifanc cymwys at ddibenion budd-dal plant
  - 18 oed neu hŷn ac mewn addysg amser llawn
  - yn cael cymorth lloches gan y Gwasanaeth Cymorth Cenedlaethol i Lloches (NASS)
  - yn aelod o urdd grefyddol sy'n cael ei chynnal yn llawn
  - yn y carchar neu'r ysbyty yn syth ar ôl cyfnod lle dyfarnwyd budd-dal cymwys i'r person hwnnw neu ei bartner
  - yn berson sy'n byw mewn sefydliad gofal, y mae ei dreuliau'n cael eu talu'n gyfan gwbl neu'n rhannol gan yr Awdurdod Lleol neu'r Llywodraeth Leol
  - fel arfer yn byw y tu allan i'r Deyrnas Unedig.

Adran 2

rydych yn byw yng Nghymru neu Loegr

Os ydych yn byw yn yr Alban, ffoniwch Nawdd Cymdeithasol yr Alban ar 0800 014 7532 neu ewch i www.mygov.scot/funeral-support-payment am fwy o wybodaeth.

rydych chi neu'ch partner yn hawlio neu'n aros i glywed am gais am unrhyw un o'r budd-daliadau canlynol:

- Credyd Cynhwysol
- Cymhorthdal Incwm
- Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar incwm
- Lwfans Cyflogaeth a Chymorth yn seiliedig ar incwm
- Credyd Pensiwn
- Budd-dal Tai
- Cymorth ar gyfer Llog Morgais

bydd yr angladd yn digwydd yn y DU neu un o'r gwledydd canlynol:

Yr UE

- Awstria
- Gwlad Belg
- Bwlgaria
- Croatia
- Gweriniaeth Cyprus
- Gweriniaeth Tsiec
- Denmarc
- Estonia
- Y Ffindir

- Ffrainc
- Yr Almaen
- Gwlad Groeg
- Hwngari
- Iwerddon
- Yr Eidal
- Latfia
- Lithwania
- Lwcsembwrg
- Malta
- Yr Iseldiroedd
- Gwlad Pwyl
- Portiwgal
- Rwmania
- Slofacia
- Slofenia
- Sbaen
- Sweden

Yr AEE:

- Gwledydd yr UE a Gwlad yr Iâ
- Liechtenstein
- Norwy
- Y Swistir

Os na allwch dicio 1 o'r datganiadau yn Adran 1 a'r holl ddatganiadau yn Adran 2, ni allwch gael Taliad Costau Angladd ar gyfer oedolyn.

Yr help y gallwch ei gael

Mae'r rhan fwyaf o bobl yn defnyddio trefnydd angladdau i drefnu angladd. Ond gallwch drefnu'r angladd eich hun. Os byddwch yn trefnu'r angladd eich hun, bydd angen i chi ddarparu tystiolaeth o'r arian yr ydych wedi'i wario.

Os ydych yn defnyddio trefnydd angladdau, dywedwch wrthynt y byddwch yn gwneud cais am Daliad Costau Angladd..

Fel arfer dim ond rhai costau penodol y gall Taliad Costau Angladd eu talu a chi fydd yn gyfrifol am unrhyw wahaniaeth rhwng swm y Taliad Costau Angladd a chost derfynol yr angladd. Er enghraifft, os oes dewis o dir claddu neu amlogfa yn yr ardal leol, mae rheolau'r Gronfa Gymdeithasol fel arfer yn caniatáu i ni dalu am yr opsiwn rhataf yn unig. Os byddwch yn dewis angladd drutach efallai na fyddwn yn gallu talu'r gost lawn ac efallai mai chi sy'n gyfrifol am y gwahaniaeth.

Gall y Taliad Costau Angladd gynnwys:

- cost ailagor bedd a chostau claddu, neu

- cost agor bedd newydd a chostau claddu, gan gynnwys unrhyw ffi hawl claddu unigryw - mae hyn yn cynnwys bedd wedi'i adennill. (Mae hawl claddu unigryw am nifer penodol o flynyddoedd. Yr awdurdod lleol neu berchennog y tir lle cynhelir y gladdedigaeth sy'n penderfynu ar y cyfnod hwn), neu
- yn achos amlosgiad
  - cost yr amlosgiad
  - cost symud rheolydd calon neu ddyfais feddygol arall y mae'n rhaid ei thynnu cyn yr amlosgiad
- cael unrhyw gyfeirnod meddygol, adroddiad neu ddogfennaeth arall sy'n ofynnol mewn cysylltiad â chael gwared ar gorff yr ymadawedig boed hynny trwy gladdedigaeth, amlosgiad neu fel arall
- cost unrhyw ddogfennau sydd eu hangen i ryddhau arian, cynilion ac eiddo'r person a fu farw
- pan fo angen symud y corff dros 50 milltir o fewn y DU i safle'r trefnydd angladdau neu fan gorffwys, cost resymol y rhan honno o'r daith sydd dros 50 milltir
- pan fo'r daith i'r angladd o reidrwydd dros 50 milltir, cost cludo'r arch, cludwyr ac un cerbyd ychwanegol ar gyfer y rhan honno o'r daith sydd dros 50 milltir.
- yn amodol ar rai cyfyngiadau, cost angenrheidiol taith ddwyffordd i chi naill ai
  - trefnu'r angladd, neu
  - mynd i'r angladd
- hyd at £1,000 ar gyfer unrhyw gostau angladd eraill. Mae'r swm hwn yn cynnwys yr holl gostau eraill mewn cysylltiad â'r angladd. Gallai hyn gynnwys yr arch, ceir a ffioedd y trefnydd angladdau

Os ydych wedi defnyddio trefnydd angladdau ac wedi talu am rywbeth nad yw wedi'i gynnwys yn y bil trefnydd angladdau, fel blodau, efallai y byddwn yn gallu talu am hyn. Dim ond os yw taliadau'r trefnydd angladdau ar gyfer yr angladd yn llai na £1,000 y gallwn dalu am hyn.

Cynlluniau angladd rhagdaledig

Mae angen i ni wybod a oedd gan y person a fu farw:

- cynllun angladd rhagdaledig. Cynllun angladd rhagdaledig yw unrhyw drefniant a wneir cyn marwolaeth i dalu am rai o gostau'r angladd, neu'r cyfan ohonynt
- bond angladd
- unrhyw drefniant rhagdaledig arall fel y rhain

Ni allwn helpu gydag unrhyw eitemau a gwasanaethau a restrir uchod sydd eisoes wedi'u cynnwys yn llawn mewn cynllun rhagdaledig. Ond efallai y gallwn dalu am:

- cost unrhyw eitem a restrir uchod nad ydynt wedi'u cynnwys yn y cynllun
- rhan-gost unrhyw eitem a restrir uchod sydd ond yn cael eu cynnwys yn rhannol yn y cynllun
- hyd at £120 ar gyfer unrhyw gostau angladd eraill

Er mwyn i ni allu gwneud penderfyniad am eich cais, mae angen i ni wybod beth mae'r cynllun yn ei ddarparu. Anfonwch atom:

- copi o'r cynllun gwreiddiol
- unrhyw ddogfennau rydych wedi'u gael gan ddarparwr y cynllun sy'n dangos yr eitemau a'r gwasanaethau y mae'r cynllun yn eu darparu ar gyfer yr angladd hwn

Os na thalwyd cynllun angladd rhagdaledig yn llawn cyn i'r person farw, bydd angen i ni wybod faint sydd wedi'i ad-dalu neu a fydd yn cael ei ad-dalu gan ddarparwr y cynllun. Anfonwch atom:

- copi o'r cynllun gwreiddiol
- unrhyw ddogfennau a gawsoch gan ddarparwr y cynllun sy'n dangos y swm i'w ad-dalu.

Arian y gallech ei ddefnyddio ar gyfer yr angladd

Pan fyddwn yn gweithio allan faint o help y gallwch ei gael byddwn hefyd yn edrych ar unrhyw arian sydd ar gael i helpu i dalu am yr angladd. Byddwn yn cymryd yr arian hwn i ystyriaeth pan fyddwn yn cyfrifo faint y gallwn ei dalu chi. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft:

- arian o ystâd y person a fu farw
- arian mewn banc, cymdeithas adeiladu neu gyfrif Swyddfa'r Post® y person a fu farw. Efallai y gallwch ofyn i'r banc neu gymdeithas adeiladu dalu bil yr angladd os oes digon o arian yn y cyfrif
- arian o bolisiau yswiriant ar ôl i'r person farw
- arian o gynllun pensiwn galwedigaethol ar ôl i'r person farw
- arian o glwb claddu neu rywbeth tebyg
- unrhyw gynilion neu arian parod y person a fu farw.

Ni fyddwn yn ystyried unrhyw ôl-ddyledion budd-dal nac unrhyw gyfandaliad Taliad Profedigaeth. Mae hyn i gydnabod y gall cyfanswm cost angladd fod yn fwy na gwerth y Taliad Costau Angladd.

Arian rydych eisoes wedi talu i'r trefnydd angladdau

Mae angen i chi ddweud wrthym os ydych wedi talu rhan o fil y trefnydd angladdau. Dywedwch wrthym faint rydych wedi'i dalu, pwy dalodd, o ble y daeth yr arian a phryd y cafodd ei dalu.

Sut byddwn yn eich talu

Os gallwn dalu Taliad Costau Angladd i chi, ac rydych wedi defnyddio trefnydd angladdau ond nad yw eu bil wedi'i dalu, fel arfer byddwn yn talu'n uniongyrchol i gyfrif banc y trefnydd angladdau.

Anfonwch ffurflen dull talu'r trefnydd angladdau atom os ydych wedi cael un.

Os yw bil y trefnydd angladdau eisoes wedi'i dalu'n llawn, neu os nad ydych wedi defnyddio trefnydd angladdau, byddwn yn eich talu, fel arfer

yn uniongyrchol i gyfrif.

Talu Taliad Costau Angladd yn ôl

Bydd yn rhaid talu Taliad Costau Angladd yn ôl o'r ystâd y person sydd wedi marw, os yw hyn yn bosibl. Mae'r gyfraith yn dweud bod yn rhaid talu costau angladd cyn i unrhyw beth arall gael ei dalu o'r ystâd, hyd yn oed os yw hynny'n golygu na all biliau eraill gael eu talu a bod yn rhaid eu dileu..

Mae ystâd yn golygu:

- unrhyw asedion fel eiddo, tir, stociau a chyfranddaliadau, cynilion ac unrhyw arian neu arian parod arall sy'n perthyn i, neu'n ddyledus i'r person a fu farw
- unrhyw arian sy'n dod i'r ystâd ar ôl i'r person farw

Byddwn yn ysgrifennu atoch chi neu'r person sy'n gofalu am faterion ariannol y sawl a fu farw. Byddwn yn gofyn a adawodd y person a fu farw unrhyw ystâd y gellir ad-dalu'r Taliad Costau Angladd ohoni.

Mae hyn oherwydd nad yw arian bob amser ar gael i dalu am yr angladd, ond efallai y bydd ar gael yn ddiweddarach. Er enghraifft, efallai y bydd arian yn cael ei ryddhau yn ddiweddarach neu efallai y byddwch yn dod o hyd i bolisi yswiriant nad oeddech yn gwybod amdano.

Nid ydym yn cyfrif y cartref a feddiannir gan bartner y person a fu farw, nac eiddo personol a adawyd i berthnasau.

Help a chyngor

Os ydych am siarad â rhywun am Daliadau Costau Angladd, cysylltwch â llinell gymorth y Gwasanaeth Profedigaeth.

Llinell gymorth y Gwasanaeth Profedigaeth

Ffôn: 0800 151 2012

Iaith Gymraeg: 0800 731 0453

Relay UK (os na allwch glywed na siarad dros y ffôn): 18001 yna 0800 151 2012

Gwasanaeth cyfnewid fideo Iaith Arwyddion Prydain (BSL) os ydych ar gyfrifiadur. Dydd Llun i ddydd Gwener, 8am i 6pm

Bydd cynghorydd hefyd yn eich helpu i wneud cais am fudd-daliadau profedigaeth eraill y gallech fod â hawl iddynt.

Gallwch hefyd gael mwy o wybodaeth gan www.gov.uk/taliadau-angladd

Os ydych yn byw yn yr Alban, efallai byddwch yn gallu gwneud cais am Daliad Cymorth Angladd. Am fwy o wybodaeth, ffoniwch Social Security Scotland ar 0800 014 7531 neu ewch i www.mygov.scot/funeral-support-payment.

Cadwch y nodiadau hyn mewn lle diogel. Nid oes angen eu dychwelyd gyda'r ffurflen.